

Quästisõit pühiks.

Tartu linnas peetakse pitkad kolipühed kakskord aastas: Jõulult Kolmekuningani ja Jaanipääwast sadik heinakuu 10. Saaal on aast tisite. Lapsed kutsutakse sügisel, kui suuremad põllutööd talurahval juba tehtud, kooli ja lastakse kewadeks koeu, kus nad karjas käies ja karja hoides sügiseni oma kes il wallatawad. Niiügune aeg on lastel röemuks ja meleheaks; aga ka õpetajal, kes waewa ja pahandust kõllalt näinud, kulub tööst puhata.

Mõni päaw enne Jaani sain kooliõpetusega walmis, andsin lastele koolitähed kätte, jätsin neid Juimalaga ja röemustasin südamest, et saaks nädalat wiis kuus terwist karastada ja meelt jahutada. Selle tarvis wõsin nõuufs, Tartust lepida ja rändada, kuhu tegemata sünniks. Juhtusin ühe woorimehega kofu, kes tihti Wõru laudu Tartu ja Pihkwa wachel edasi tagasi sõidab. Kaup oli warsi tehtud, woorimees lubas mind Pihkwa wia. Ja et finnas poole reisida sain, oli mul õiete meelepärast, seest tänini oli mul keik se teewahe weel hovis tundmata. Pealegi wõsin nõuufs, Pihkwast auruiõlaga Peterburi sõita, kus ma oma elupäwil weel ep olnud olemas. Sõitsin siis 22. Juunil kesshommiku aaval Tartust välja. Esimesed wersta maad jäid rutu tagasi. Puhas tuleõhk, mis linnas ilmasgi hingata ei sa, paalistas nägu ja kergitas rinda. Selge pääswapaiste lauskis ümberkaudu keik mäed, metsad ja laaned äratunda. Röemu ja rabu täisid waese kordaniku närt sind südant. — Edasilükates jõudsime lõunaks Karilitsa kõrssi, kus woorimees tahtis jõöda.

Sõõtmise aeg on reisial ifa suureks piinaks: ta ei tea mis teha! Mul ei olnud sets kõrraks hääda, wõsin ühe wõera teekäijaga, kes seljamal aaval sinna jõudis, sõnu wahetada, et saaks teada, kes se säärase oleks. Ei läinud kuigi palju aega, ja ma wõsin jo temast ütelda:

Kuid sed suled kütutud
Usemelte faarna farwa
Inetumad istutud.

Ta salgas Maamehe olewad, aga feelemurre tunnistas tõt. Oli neitest, kes oma jugu rahvast häbeneb, Maakeelt ei taha rääkida ja tunda ja Sakste ja Wenelaste seltsi põgenewad ja suureks auuks peawad, kui nad seal sulge laskuda saawad, aga omakstele uhkesti selga põõrawad.

Isamaa teeb neile hääbi,
Ema feel neid hirmutab,
Kartust neil' kui kuri töbi
Sugu rahwas sünnitab.

Waheaeal tallitati hobused ära, panti ete ja meie lüksame edasi. Kes juba Wõrul kainud, teab, et Karilitsa ja Tüllioru wachel tee wäga liiwane on ja sõit waewalt edasijduab. Ka meie roomasime sam sammult, pääke paistis palawaste, tolm farsus käsistada ja ilma tahtmata sündis, et laugud silmateri katsid. Wõib olla, et poolt tundi aega suikusin, kui kõrraga suur kisa mind äratas ja mõtlema pani, et mõrtsukad, rõöwlid pealehafanud. Aga minu hirmi kadus warsi, kui kuulin kisal wiis olemas nagu jumalasõna lauldel ja nägin woorimeest silmad pilwedé poole põördes ja suud ammuli ajades filjamas. Sääratseid meie maal tuhandes aupa. Juimalasõnu mokade wachel wobisedes fannawad nemad ühfust teiste wasta südames, arwawad endid paremad olewad, põlgawad neid, kes mite nende